

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

HET NIEUWE LEVEN

Een zwarte komedie in drie bedrijven

door

Berty Tonnaer-Mommers

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2016
Nr.2249

PERSONAGES

3 dames _ 5 heren

Nettie : Moeder

Wim : Zoon

Marjan : Dochter

Toon : Zoon

Gerda : Buurvrouw. Een kwebbelende bemoeial. Die alles verkeerd uitspreekt.

Pierre : De geest van overleden man.

Meneer pastoor

Meneer Phocet

*1880
DECOR*

Oude rommelige keuken, oude buffetkast met lade.
Een oude leunstoel.

Een kooknis, niet te zien voor het publiek.

In het midden een groot raam dat uitziet op een slordige slecht onderhouden tuin.

E E R S T E B E D R I J F

(Nettie komt binnen en laat zich moedeloos in een oude stoel vallen. Gerda tikt op het raam. Nettie gebaart dat zij binnen kan komen.)

GERDA : Kind! Nou vertel vlug wat is er gebeurd?

NETTIE : Hij heeft de geest gegeven.

GERDA : Wat heeft hij?

NETTIE : Hij is dood!

GERDA : *(Staat haar aan. Begint te huilen.)* Och God! Wat nou?

NETTIE : Dat weet ik ook niet.

GERDA : Moeten de kinderen niet gewaarschuwd worden?

NETTIE : *(Knikt.)* Die komen wel. Maak je geen zorgen. In het ziekenhuis heeft de dokter nog met hun gebeld.

GERDA : Zal ik koffie maken? *(Droogt haar tranen. Wacht geen antwoord af en verdwijnt in de nis.)*

WIM : *(Binnen.)* Mam.... Eh... Hoe noem je zoiets?

NETTIE : Proficiat.

GERDA : *(Vanuit de nis.)* Ben je gek! Dat heet gecontroleerd.

WIM : *(Gaat aan tafel zitten.)* Mam?

NETTIE : Ja, wat is er?

WIM : Moeten er niet een paar dingen geregeld worden?

GERDA : Meneer pastoor zal wel langs komen.

NETTIE : Zeker weten! Daar valt weer iets te verdienen!

MARJAN : *(Huilend binnen.)* Mam! Och mam! Wat moeten wij nu zonder pap?

NETTIE : Gewoon verder gaan, zoals altijd.

MARJAN : Hoe kunt u nu zoiets zeggen!

WIM : Laat haar maar even met rust. Het is de schrik geweest.

NETTIE : En de rest.

GERDA : *(Brenkt de koffiepote, zet hem op tafel met een paar koppen)* Koffie Nettie?

NETTIE : *(Knikt.)*

GERDA : Nog gecontroleerd hè jongens met pap. *(Schenkt koffie in. Geeft Marjan en Wim een kop.)* Het is ook zo vlug gegaan! Gisteren zat hij nog in de kroeg, en nu...

MARJAN : Hi.. Hi... *(Snikt overdreven.)*

WIM : Godv... Hou op met dat gegrien! Ik word er stapelgek van!

NETTIE : Ik teken voor zo`n dood.

GERDA : Hoe kun je dat nu zeggen? Zonder afscheid... Zonder iets! Ik moet er niet aan denken! Br..

WIM : Nou ja, hij heeft niet geleden zullen wij maar zeggen.

TOON : *(Binnen.)* Mam, sorry dat ik zo laat ben. Maar ik kreeg die verrekke auto niet aan de gang.

MARJAN : Koop wat fatsoenlijks! Jij altijd met je troep!

TOON : Bemoei je er niet mee!

WIM : Stil jullie, denk aan mam.

NETTIE : Aan mij? Ha, daar hebben jullie nog nooit aan gedacht!

WIM : Weet je waar de verzekerings papieren liggen mam?

GERDA : Ja kind, je moet alles klaar hebben als die vent komt.

TOON : Hopelijk zijn wij dan iets uit de zorgen.

WIM : Wij? Mam bedoel je zeker.

GERDA : In ieder geval kun je dan alles betalen zonder zorgen.

MARJAN : Krijg ik dan een mooie zwarte jas mam?

NETTIE : Jullie vader is nog niet koud, en jullie...

GERDA : Ja, je heb gelijk Nettie. Wij wachten wel tot morgen.

(De deurbel klinkt hard. Gerda haast zich af.)

WIM : Dat zal de verzekeringsman zijn.

GERDA : Kom binnen meneer. Nettie! De begravingsondernemer!

PHOCET : Morgen samen. *(Plechtstatig.)*

WIM : Ga zitten meneer, koffie?
PHOCET : Nee, dank u.
TOON : Mam? Waar is de polis?
NETTIE : Kijk maar in de la.
WIM : *(Zoekt)* Dit is die van de uitvaart, waar is die andere?
TOON : Ja, pap had nog een verzekering lopen.
PHOCET : Ik heb alleen die van de uitvaart nodig, meneer.
WIM : Alstublieft. *(Geeft het formulier.)*
PHOCET : *(Leest)* Juist ja. Weet u al welke kist u hebben wilt mevrouw? Ik heb hier een catalogus, kijkt u eens. Dit is ons meest gangbare model. *(Wijst aan.)*
WIM : Prachtig eikenhout.
TOON : Met koperbeslag.
GERDA : Zou een notenkist niet mooier zijn?
PHOCET : Die is toevallig in de aanbieding.
GERDA : *(Met haar neus in de catalogus.)* Prachtig. Doodzonde om in de grond te stoppen!

(Marjan snikt opnieuw.)

NETTIE : Aanbieding! Ik word hier niet goed van!
TOON : Mam, kijk eens. Vindt u die niet mooi?
WIM : Wat kost deze meneer? Of is die in de polis begrepen?
PHOCET : Nee, dat niet maar wel de service van de zaak.
GERDA : Wat goed zeg! Je krijgt het servies van de zaak Nettie!
PHOCET : Nee, dat bedoel ik niet.
GERDA : Nee? Dat zei u toch net.
PHOCET : Het is jammer genoeg geen uitgebreide polis mevrouw. In deze polis was meneer alleen voor de kist en de koffietafel verzekerd.
GERDA : Krijgen wij dan geen prentjes? Weet u, ik ga altijd naar begrafenissen om de bidprentjes, die verzamel ik.
WIM : Hou je wafel eens dicht! Mam, zeg nu welke kist je wil hebben.

NETTIE : *(Kijkt)* Wat kost die?
PHOCET : Deze? *(Zoekt de prijslijst.)* Die heb ik in hoog glans of mat.
NETTIE : De glans is er bij mij al heel lang af.
TOON : Die zal wel een mooie duit kosten.
NETTIE : *(Verwonderd)* Nou kijk eens! Die kisten zijn allemaal gevoerd met zijde!
GERDA : Mooi hè? Daar hield hij zo van.
MARJAN : Waarvan?
GERDA : Van zijde!
NETTIE : Hoe weet jij dat?
GERSA : Hè? Och dat vertelde hij mij eens.
TOON : Zo!
GERDA : Weet je, dan liggen ze wat gemakkelijker hè.
WIM : Daar zal hij anders niets meer van merken.
PHOCET : *(Schraapt zijn keel.)* Hum, heeft u al een keuze gemaakt mevrouw?
NETTIE : Zijn die kisten zo duur dat u de prijs niet durft te noemen?
TOON : Verdomme mam! Pak er toch een, je kunt hem niet in een zak stoppen!
NETTIE : Als dat zou kunnen.
GERDA : Nettie!... Leg hem maar lekker in de zijde.
MARJAN : Meneer, wij willen het mooiste voor pap. *(Snikt.)*
NETTIE : Dus, de goedkoopste die er in dat boekje staat.
WIM : Mam!.. Dat gaat niet!
NETTIE : Betaal jij de rest?
WIM : Godver...
TOON : Je bent toch verzekerd!
GERDA : Ach god nog aan toe! Je wil die arme hals toch niet in papier leggen?
NETTIE : Hij heeft mij ook nooit in de watten gelegd.
MARJAN : Mam! Doe niet zo idioot!
PHOCET : *(Kucht weer.)* Mag ik vragen wat u nou besloten heeft? Ik moet nog naar drie adressen toe.

NETTIE : Ik heb u al gezegd, die kist die in het pakket zit.

Met de rest hier heb ik niets te maken.

PHOCET : Weet u wat ik zal doen? Ik kom straks nog even langs, dan kunt u nog even overleggen met uw kinderen

GERDA : Ik laat u even uit meneer, ik zal haar wel ompraten naar mij luistert ze wel. *(Af met Phocet.)*

NETTIE : Dat heeft zij gedroomd! Zij zit mij veel te veel overal met haar bek tussen.

WIM : Gerda komt hier al vijftien jaar over de vloer. Zij heeft zich altijd met alles bemoeid.

TOON : Gek.. Pap heeft altijd naar haar geluisterd.

NETTIE : Daarom wil zij hem nu ook in de zijde leggen.

GERDA : *(Terug)* Foei Nettie! Je brengt die man van de kluts af!

TOON : Van zijn stuk af!

GERDA : Is toch het zelfde!

WIM : Moet ik nog wat voor je regelen mam?

MARJAN : Ja, liefst zo snel mogelijk.

GERDA : *(Vlug)* Ja, de koffietafel en de doodsprentjes. De hoogmis met drie heren, en de....

NETTIE : He!.. Het was mijn man!.. En jouw buurman! Weet je nog wel?

MARJAN : *(Snikt luid)* Oei...

TOON : Hou op met dat gezeik! Je lag altijd met die ouwe overhoop! Aansteller die je bent!

GERDA : Laat haar nu maar even. Zij moet haar promotie kwijt!

WIM : Wat moet zij kwijt?

GERDA : Je weet wel... Dat wat je hier van binnen voelt.

NETTIE : Nog heel even en ik voel van binnen heel wat anders!

GERDA : Nou luister eens even. De koffietafel houden wij bij...

NETTIE : Niemand!

TOON : Hè?

WIM : Wil dat zeggen, dat u geen koffietafel geeft?

(*Nettie knikt.*)

MARJAN : Dat is belachelijk!

GERDA : Dat kun je niet doen! Denk eens aan al zijn vrienden!

NETTIE : Juist daarom! Zijn zuipvrienden!

GERDA : Nee, dat kun je niet maken! Je zal een koffietafel moeten geven. Daar kom je niet onderuit!

WIM : In de polis staat: prentjes of een koffietafel.

TOON : Heb ik liever een koffietafel. Van begraven krijg ik altijd honger en dorst.

NETTIE : Weten jullie wat ik ga doen?

GERDA : Ja kind, ga een uurtje lekker liggen. Ik zal wel voor alles zorgen.

NETTIE : Ja, dat ken ik. En hoe!

WIM : Jezus! Daar is meneer pastoor!

PASTOOR : (*Komt binnen*) Ik ben zo vrij geweest om achterom te komen. Mevrouw, mijn innige deelneming. (*Drukt Netties hand.*) Een mensenleven ligt in Gods hand nietwaar.

GERDA : Sjik gezegd meneer pastoor. Ja, het is een verlies voor de geminsap.

TOON : Gemeenschap!

WIM : Wij hadden graag de mis met u willen bespreken meneer pastoor.

PASTOOR : Dat kan kinderen, dat kan.

GERDA : Gaat u zitten bewaarde.

MARJAN : Zij bedoelt "eerwaarde".

TOON : Wat gaat dat grapje kosten?

MARJAN : En wat kost het maagdenkoor?

GERDA : Hebben wij dat nog? Dat dat nog bestaat zeg! Daar ben ik ook nog bij geweest!

WIM : Dat is heel lang geleden zo te zien!

PASTOOR : Kijk, heeft u graag een mis met drie heren? Of had u ...

NETTIE : Ik wil helemaal geen mis!

TOON : Mijn moeder is wat overstuur meneer pastoor.

GERDA : Ziet u meneer pastoor, dat komt omdat u een duitendief bent. Altijd maar bedelen! Altijd alles voor niets willen hebben! U vind vijf gulden per uur voor een poetsvrouw nog te duur!

NETTIE : Voor een keer heeft Gerda gelijk! Hij wil mij een mis van drie heren opdringen.

WIM : Mam!

PASTOOR : Pardon? (*Ontzet.*)

GERDA : Nee, Latijn vind ik mooier.

TOON : Mam wil het eenvoudig houden meneer pastoor.

PASTOOR : Dat kan, ik neem aan dat er wat geldproblemen zijn?

NETTIE : Wat! Zeg maar gerust een hele hoop!

PASTOOR : Heeft u dan geen goede verzekering afgesloten?

GERDA : Nettie sluit nooit iets af. Hier is toch niets te halen! Hè kind?

NETTIE : Meneer pastoor, het enige wat mijn man afsloot was de cafèdeur als hij als laatste klant de deur uit ging.

WIM : Mam!

PASTOOR : Ik begrijp u niet mevrouw.

NETTIE : Daar liet hij zijn geld! En niet hier, of bij een verzekering!

PASTOOR : Ja.. Dat wordt dan een beetje lastig nietwaar?

TOON : Lastig? Waarom?

GERDA : U gaat mij toch niet vertellen dat u geen mis voor hem wilt laten doen?

PASTOOR : Nou kijk, ik heb ook regeltjes waar ik mij aan moet houden.

GERDA : Dat heb ik nog nooit gehoord! Krijgt hij ook de....

NETTIE : Gerda!

PASTOOR : Weet u wat, denk er maar eens over na. Dan komen de jongens het wel bij mij in orde maken. Mevrouw, nog heel veel sterkte.

GERDA : Daar heeft zij niet veel aan. U kunt haar beter een envelopje geven. Dat doen ze ook altijd op een receptie.

WIM : *(Vlug)* Ik zal u even uit laten meneer pastoor. *(Beiden af.)*

TOON : Nou mam, zeg wat er gebeuren moet. Ik heb niet alle tijd van de wereld.

GERDA : Hou op jongen, je hebt gelijk! De wereld is heel slecht.

MARJAN : Gerda, heb jij niets anders te doen dan hier rond te hangen?

GERDA : Iemand moet toch voor jullie moeder zorgen! Of doen jullie dat?

MARJAN : Eh.. Nee, ik heb het veel te druk! Ik moet zo weg!

GERDA : Met wat dan?

NETTIE : Laat maar zitten! Ga maar! Doe maar! Sodemieter maar op!

WIM : *(Terug)* Mam?

NETTIE : Ga ook maar! Ga allemaal maar!

TOON : Zit ons ook nog een beetje uit te kafferen! Je hebt pas je man verloren!

NETTIE : En jullie je vader! Of niet soms?

GERDA : Jongens! Drink een borrel en de wereld ziet er heel anders uit!

MARJAN : Ik ben om vier uur terug mam. Dan maken wij alles in orde. Komt dat jullie ook goed uit?

TOON : *(Opgelucht.)* Prima! Tot straks. *(Vlug af.)*

WIM : *(Kijkt zorgelijk.)* Vier uur? Dat zal wel lukken denk ik.

NETTIE : Anders begraaf ik hem wel alleen hoor! Daar maak ik geen punt van! Ik heb altijd alles alleen moeten doen!

GERDA : Daar heb ik ook nooit een punt van gemaakt.

MARJAN : Kan ik met je meerijden Wim?

WIM : Ja, maar ik rij voor jou niet om!

NETTIE : Nee! Stel je voor, anders gaat het hem geld kosten!

MARJAN : Mam, om vier zijn wij terug. Kom Wim!

WIM : Tot straks dan. (*Beiden af.*)

GERDA : Daar snap ik nou niets van! Er is nog zoveel te regelen!

NETTIE : Wat dan?

GERDA : Wat dan? Maar Nettie! Alles voor de koffietafel, broodjes met kaas en rookvlees? schouderham! En

NETTIE : Rookvlees! Ben jij nu helemaal gek geworden!

GERDA : Te duur? (*Nettie knikt.*) Dan eh.. Ham?

NETTIE : Niks ham! Ik ga hun nog wat zitten voeren ook! Wie voedert mij? Hè?

GERDA : Doe niet zo akelig! Je kan nog altijd naar de bank van lening gaan! Hij moet in ieder geval een mooie begrafenis hebben! Dat heeft hij na al die jaren wel verdiend!

NETTIE : Ik geef het op! Ik kan niet meer helder denken! Begrijp je het niet? Of ben je zo stom?

GERDA : Maar wat moet ik dan begrijpen?

NETTIE : Die smeerlap heeft de goede verzekering afgekocht!

GERDA : Afgekocht? Maar...

NETTIE : Er is helemaal geen geld! Meneer pastoor denkt van wel en meneer Phocet ook! Om over zijn kinderen nog maar te zwijgen!

GERDA : Dus.. Je kunt.. Helemaal niets betalen? Och wat erg!

NETTIE : Goddank! Het kwartje valt eindelijk!

GERDA : Nee, dat geloof ik niet. Nee, zoiets zou hij nooit doen!

NETTIE : O nee? Die smeerlap lacht zich nou nog te barsten!

GERDA : Maar je zou toch vijftientig duizend gulden krijgen.

NETTIE : Wat zou ik krijgen?

GERDA : Vijftientig.... duizend gulden!

NETTIE : Ik? Hoe weet jij dat nou?

GERDA : Nou ja... Eh.. Dat heeft hij mij verteld.

NETTIE : Zo te horen heeft hij jou heel wat verteld!

GERDA : Ik heb het toch gezien!

NETTIE : Wat gezien? Wees toch eens duidelijk!

GERDA : Je weet wel... Die map met die hoorkonsel. Of hoe heet zo`n ding.

NETTIE : Wacht even... Ik begrijp er niets meer van. Wat precies heeft hij jou laten zien? En wat stond daarin?

GERDA : Perfisa! U heeft vandaag geluk gehad!

NETTIE : Dat was beslist geen verzekeringspolis!

GERDA : U heeft vijftwintigduizend gulden gewonnen!

NETTIE : Wie?

GERDA : Hij! Dat heb ik gezien!

NETTIE : Waarmee dan? Ik heb geen cent gezien!

GERDA : Ja, dat mocht ik je ook niet vertellen!

NETTIE : Gerda! Maak mij niet gek! Het is erg genoeg dat ik niet weet hoe ik alles betalen moet!

GERDA : Wat moet jij dan allemaal betalen?

NETTIE : Wat denk je? Dat ik hem voor noppes onder de grond krijg? En dan zijn schulden bij drie cafés.

GERDA : Die hoef jij niet te betalen!

NETTIE : Zo? En waarom niet?

GERDA : Dat zijn een stelletje oplichters! In plaats van een glas bier, schrijven zij er drie op de rekening!

NETTIE : Hoe dan ook, ik weet het niet meer!

GERDA : Dus, geen kaartjes?

NETTIE : Geen kaartjes!

GERDA : Geen hoogmis?

NETTIE : Geen hoogmis!

GERDA : Ook geen receptie?

NETTIE : Receptie?

GERDA : Ja, hoe noem jij dat dan?

NETTIE : Condoleren!

GERDA : O! Maar je moet die papieren wel gaan zoeken.

NETTIE : Ik heb mij al rot gezocht vannacht voor ik naar het ziekenhuis ging.

GERDA : En?

NETTIE : Niks maar dan ook helemaal niks! Wel die rot rekeningen van de cafés. Ik schrok mij rot van het bedrag wat hij nog betalen moet.

GERDA : Ja... Dan zal ik maar eens gaan zoeken.

NETTIE : Waar dan?

GERDA : Nou.. Bij mij thuis.

NETTIE : Bij... jou thuis!

GERDA : Ja, ik kan het je nu wel vertellen. Soms moest ik wat voor hem bewaren. En ik mocht jou nooit iets zeggen. Dat heb ik moeten zweren! Geloof me, dat was moeilijk hoor!

NETTIE : *(Staat haar aan.)*

GERDA : Maar ja... Ik kon hem nooit iets weigeren! Hij was voor mij altijd zo...

NETTIE : Het is niet te geloven!

GERDA : Nee hè? Net als in een film!

NETTIE : *(kwaad)* Weet je wat! Begraaf jij hem maar! Jij hebt hem nog nooit iets geweigerd hè? Dus regel jij dit zaakje ook maar voor hem!

GERDA : Zeg! Ben je gek geworden?

NETTIE : Ik? Hoe kom je daar nu bij! Stop hem maar onder de grond! Organiseer maar een koffietafel voor hem!

GERDA : Zou jij niet even gaan liggen? Je hebt koorts geloof ik!

NETTIE : Als ik nog langer naar jou moet luisteren dan...

GERDA : Zeg het maar kind, wat is het dan?

NETTIE : *(Schreeuwt)* Krijg ik de rooie hond!

GERDA : Wat krijg je?

NETTIE : Iets wat heel besmettelijk is! Als je dan nog hier bent kan ik jou samen met hem begraven!

GERDA : Ik geloof dat ik de dokter maar bel. Dat is niet normaal meer! Zoals jij je aanstelt!

NETTIE : Kom niet te dicht bij me! Ik waarschuw je!

GERDA : *(Angstig)* Is het echt besmettelijk?

NETTIE : En of! Kijk ik word al rood in mijn gezicht.

GERDA : *(Gaat wat van haar af staan en kijkt.)* Verrek! Ja maar...

NETTIE : Oh! Mijn handen worden ook al rood! En beginnen zo te jeuken! *(Krabt en wrijft zich.)*

GERDA : Ik moet maken dat ik hier weg kom! Straks kom ik nog even naar je kijken, als het veilig is tenminste. De rode hond! Ik heb geen zin om als het monster van de frotte damm rond te lopen! Nettie..... Hou je goed meid! (*Rent af.*)

NETTIE : (*Zucht luid.*) Het was de Notre Dame! ... Bij haar iets bewaren! Vijfentwintigduizend gulden? Als dat waar is... Dan... Dan stop ik die smeerlap zo onder de grond! Dan kan hij daar verder stinken! Maar krijgen zal ik hem! Daar zullen ze allemaal nog van staan te kijken! Och God! (*Snikt van woede.*) Reken maar! (*Gaat in de oude stoel zitten en huilt.*)

DOEK

1880

T W E E D E B E D R I J F

(Wim en Toon zitten aan de tafel.)

TOON : Vind jij niet dat mam zo raar doet?

WIM : Wat bedoel je?

TOON : Zij heeft meneer pastoor bijna de deur uitgegooid,
Meneer Phocet zowat overstuur gemaakt.

WIM : Phocet! Die overstuur? Laat mij niet lachen! Man! Die
vent is het alleen om het geld te doen! Hij kon haar
niets verkopen! Snap dat dan toch!

TOON : Maa.... Zij zal toch iets voor pap moeten doen!

WIM : Zij begraaft hem toch netjes, wat wil je nog meer?

TOON : Maar wel heel armoedig hoor!

WIM : Zij kan niet anders! Je weet dat zij geen cent heeft.

TOON : Van bloemen wil zij ook niets weten. Weet jij wat zij
tegen meneer pastoor zei?

WIM : Hoe moet ik dat nou weten!

TOON : Zij heeft in die 30 jaar ook nooit bloemen van hem
gekregen!

WIM : Pap heeft haar inderdaad miserabel behandeld.

TOON : Miserabel! Hij heeft haar als een dweil behandeld!
Denk jij dat ik al die ruzies vergeten ben?

WIM : Nee, ik niet!

TOON : Zeg waar is mam?

WIM : Weet ik niet, misschien bij Gerda.

TOON : Nee. Trouwens, ik heb Gerda ook nog niet gezien.

WIM : Verrek dat is waar! Normaal is Gerda meer hier dan
hiernaast.

MARJAN : *(Binnen)* Hoi! Waar is mam?

TOON : Weten wij niet.

MARJAN : Is zij niet bij... *(Wijst opzij.)*

WIM : Dat zei ik toch al!

TOON : Is er niets te drinken in huis?